

Súdny dvor ako partner na dialóg

Michal Kianička

Hlavné tézy

- **prejudiciálne konanie**
 - úprava a povaha
 - úlohy SD a národných súdov
 - kedy a na čo sa pýtať
 - kto odpovedá
 - osobitné typy konaní
- príklady z judikatúry

2 | 21. 6. 2019
M. Kianička

PREJUDICIÁLNE KONANIE

3 | 21. 6. 2019
M. Kianička

Terminológia

prejudiciálne otázky

návrh na začatie prejudiciálneho konania

prejudiciálne konanie

4 | 21. 6. 2019
M. Kianička

Úprava – EÚ (I)

- **primárne právo**
 - čl. 267 ZFEÚ
 - čl. 23 a nasl. Štatútu SD
- **sekundárne právo**
 - čl. 93 až 118 RP SD (+ všeobecné ustanovenia)
 - súvisiace rozhodnutia (napr. e-Curia)

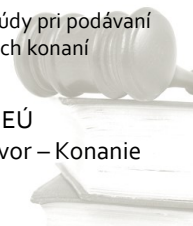
5 | 21. 6. 2019
M. Kianička

Úprava – EÚ (II)

- **softlaw**
 - Praktické pokyny pre účastníkov konania v konaniach pred Súdnym dvorom
 - Odporúčania pre vnútroštátne súdy pri podávaní návrhov na začatie prejudiciálnych konaní

⇒ všetko prehľadne na webe SD EÚ
<http://curia.europa.eu> – Súdny dvor – Konanie

6 | 21. 6. 2019
M. Kianička

Úprava SR - prehľad

CSP	CMP	SSP	TP
<ul style="list-style-type: none"> • čl. 3 (1) • § 162 (1) c) • § 397 e) 	<ul style="list-style-type: none"> • čl. 2 (1) • § 128 b) 	<ul style="list-style-type: none"> • § 100 (1) c) • § 185 b) • § 187 (2) • § 472 c) 	<ul style="list-style-type: none"> • § 7 (1 a 3) • § 238 (4) • § 241 (3) • § 244 (4) • § 283 (1 a 4) • § 290 (1 a 4) • § 318 (1) • § 320 (1) d)

7 | 21. 6. 2019
M. Kianička

Povaha

- **súdny systém EÚ** (čl. 19 ods. 1 ZEÚ)
= SD + súdy členských štátov
- **dialóg / spolupráca**
- **základ**, kľúčový prvok súdneho systému EÚ
– Stanovisko 1/09 *JPS* [68, 69], Stanovisko 2/13 *EDLP* [176], C-416/10 *Križan a i.* [66]
- súčasť **uceleného/kompletného systému** opravných/právných prostriedkov v práve EÚ
– C-72/15 *Rosneft* [66]

8 | 21. 6. 2019
M. Kianička

Rozdelenie úloh

„V rámci postupu upraveného v článku 267 ZFEÚ sú [...] **úlohy Súdneho dvora a vnútroštátneho súdu jasne oddelené...**“
C-416/10 *Križan a i.* [58]

9 | 21. 6. 2019
M. Kianička

Úlohy vnútroštátneho súdu (I)

- národný sudca = **prvý európsky sudca**
– zabezpečenie plnej účinnosti práva EÚ
- zodpovednosť za **rozhodnutie vnútroštátneho sporu** – posúdenie potreby prejudiciálneho konania a **relevantnosti položených otázok** – **prezumpcia relevantnosti**
– C-33/17 *Čepelnik* [20], C-416/10 *Križan a i.* [53]

10 | 21. 6. 2019
M. Kianička

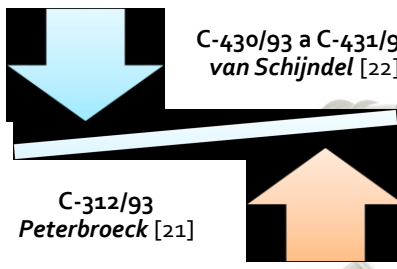
Úlohy vnútroštátneho súdu (II)

- výklad **vnútroštátneho práva**
– C-33/17 *Čepelnik* [24], C-416/10 *Križan a i.* [58]
- **prislúcha/prináleží overiť** vnútroštátnemu súdu
– C-416/10 *Križan a i.* [86]

11 | 21. 6. 2019
M. Kianička

Vnútroštátny súd - uplatnenie práva EÚ *ex offio*? (I)

C-430/93 a C-431/93 *van Schijndel* [22]

C-312/93 *Peterbroeck* [21]

12 | 21. 6. 2019
M. Kianička

Vnútroštátny súd - uplatnenie práva EÚ *ex officio*? (II)

13

21. 6. 2019
M. Kianička

Úlohy SD

monopol na

- konečný výklad práva EÚ
- Stanovisko 2/13 *EDLP* [24,6]
- vyhlásenie neplatnosti práva EÚ
- C-362/14, *Schrems* [61]; **ale C-72/15 *Rosneft* [78]**

nemá právomoc

- uplatňovať právo EÚ na konkrétny prípad
- C-163/10 *Patriciello* [21]
- posudzovať súlad vnútroštátneho práva s právom EÚ
- C-99/16 *Lahorgue* [22]

14

21. 6. 2019
M. Kianička

Na čo sa pýtať? (I)

- **výklad primárneho práva EÚ**
 - Charta nie samostatne! – čl. 51 Charty
- **platnosť alebo výklad sekundárneho práva EÚ**
 - vrátane aktov, ktorými sa mení primárne právo
 - C-370/12 *Pringle* [30-37]
 - preskúmanie neodhalilo nijakú skutočnosť, ktorá by spochybňovala platnosť
 - C-493/17 *Weiss a i.* [158]
 - neznamená, že v budúcnosti nič také SD neobjaví!

15

21. 6. 2019
M. Kianička

Na čo sa pýtať? (II)

- SD môže
 - otázku **preformulovať**, dokonca zmeniť otázku z výkladu na platnosť
 - C-362/14 *Schrems* [1, 35, 36, výrok]
 - pridať aj **iné ustanovenia práva EÚ**, na ktoré sa vnútroštátny súd nepýta
 - C-326/17 *RDW a i.* [65]
 - nezaoberať sa takými, o ktorých vnútroštátny súd **výslovne uvedie, že ich výklad nepotrebuje**
 - C-412/17 a C-474/17 *Touring Tours und Travel* [37, 38]

Nespoliehať sa!

16

21. 6. 2019
M. Kianička

Možnosť / povinnosť pýtať sa

- **nižšie súdy** – v zásade možnosť
 - **platnosť** aktu – **povinnosť!**
 - 314/85 *Foto-Frost* [11 – 20], C-344/04, *International Air Transport Association* [27 – 32]
- **súdy posledného stupňa** – **povinnosť**
 - **výnimky** – 283/81 *Cilfit a i.* [21]
 - netýka sa prejednávanej veci
 - *acte éclairé* – ustálená judikatúra
 - *acte clair(e)* – o výklade nijaké dôvodné pochybnosti
- zachovanie možnosti, aj ak
 - sú pravidlá jasné – C-416/10 *Križan a i.* [56]
 - už existuje judikatúra SD – C-569/16 a C-570/16 *Bauer a i.* [21]

17

21. 6. 2019
M. Kianička

Kto odpovedá

- **Súdny dvor**
- **Všeobecný súd**
 - čl. 256 ods. 3 ZFEÚ: „*Všeobecný súd je v osobitných oblastiach ustanovených štatútom príslušný prejednávať a rozhodovať o otázkach predložených na predbežný názor podľa článku 267.*“
 - doposiaľ nevyužitý

18

21. 6. 2019
M. Kianička

Rozsudok SD - účinky

- **záväzný** výsledok pre vnútroštátny súd
 - C-416/10 *Križan a i.* [69]
- v zásade **inter partes / kvázi erga omnes**
 - platnosť – *erga omnes*
- v princípe **ex tunc**
 - možnosť obmedziť

19 | 21. 6. 2019
M. Kianička

Osobitné typy konaní

- čl. 23a Štatútu SD
- **skrátene**
 - čl. 105 a 106 RP SD
 - bez zbytočného odkladu = „rýchlo“
- **naliehavé**
 - čl. 107 až 114 RPSD
 - len priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti
 - PPU – *procédure préjudicielle d'urgence*
 - „veľmi rýchlo“
- na návrh – výnimočne *ex offio*

20 | 21. 6. 2019
M. Kianička

Z JUDIKATÚRY SD PRE OBLASŤ ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

21 | 21. 6. 2019
M. Kianička

Prípady

- slovenské prípady
 - C-240/09 *Vlk* ①
 - C-243/15 *Vlk* ②
 - C-416/10 *Križan a i.* (pezinská skládka)

22 | 21. 6. 2019
M. Kianička

C-240/09 *Vlk* ① (I)

Relevantné právo EÚ:

- Aarhuský dohovor (AD)
 - smernica 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (smernica o biotopoch)
 - smernica 2003/4/ES o prístupe verejnosti k informáciám o životnom prostredí
 - smernica 2003/35/ES, ktorou sa ustanovuje účasť verejnosti pri navrhovaní určitých plánov a programov týkajúcich sa životného prostredia

23 | 21. 6. 2019
M. Kianička

C-240/09 *Vlk* ① (II)

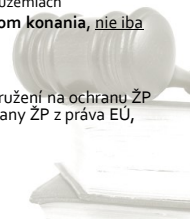

O čo išlo:

- správne konania o
 - výnimke z ochrany chránených živočíchov (medveď hnedý)
 - vstupe do chránených území
 - použití chemických prípravkov v chránených územiach
- LZVLK chcelo byť plnohodnotným účastníkom konania, **nie iba zúčastnenou osobou**

Čo sa riešilo:

- Vyplyva aktívna legitimácia jednotlivcov / združení na ochranu ŽP na napadnutie rozhodnutia o výnimke z ochrany ŽP z práva EÚ, najmä vzhľadom na čl. 9 (3) AD?
- Má čl. 9 (3) AD priamy účinok?

24 | 21. 6. 2019
M. Kianička

C-240/09 Vlk ① (III)

Čo na to SD:

- žiadosť o **skrátené konanie** ⇒ **zamietnutá**
- **nepriateľské dôvody** uvedené NS SR [10 – uzn.]
 - veľké množstvo žalôb v danej oblasti a
 - skutočnosť, že vysoký počet žiadostí o povolenie výnimky z pravidiel ochrany ŽP môže predstavovať hrozbu škody na majetku alebo zdraví osôb, ak sa včas nevybavia
- k **prípustnosti** – pozor na chybu v preklade [25]

25

21. 6. 2019
M. Kianička

C-240/09 Vlk ① (IV)

- čl. 9 (3) AD **nemá** priamy účinok [45]
 - SD má právomoc na jeho výklad [43]
 - irelevantné, že nariadenie 1367/2006 sa týka iba inštitúcií EÚ [41]; záujem na jednotnom výklade! [42]
- výklad vnútroštátnych procesných podmienok pre podanie správneho opravného prostriedku alebo žaloby – **maximálne zohľadniť** cieľ čl. 9 (3) AD, ako aj cieľ účinnej súdnej ochrany práv priznaných právom EÚ, aby mohla organizácia na ochranu ŽP napadnúť na súde správne rozhodnutie, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom EÚ v oblasti ŽP [51]
 - zásady ekvivalencie a efektivity [48]

26

21. 6. 2019
M. Kianička

C-243/15 Vlk ② (I)

Relevantné právo EÚ:

- čl. 47 Charty
- Aahruský dohovor (AD)
- smernica 92/43/EHS o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (o biotopoch)

27

21. 6. 2019
M. Kianička

C-243/15 Vlk ② (II)

O čo išlo:

- opäť **účastník konania v. zúčastnená osoba**;
 - nadväznosť na Vlk ① [26]
- stavba plotu, rozšírenie zvernice na chov jelenej zveri v chránenom území
- vnútroštátne súdy
 - KS TN 2x rozhodol v prospech LZ VLK
 - NS 2x rozhodnutie KS zrušil a vrátil
 - prejudiciálne konanie až pri treťom rozhodovaní NS

28

21. 6. 2019
M. Kianička

C-243/15 Vlk ② (III)

Čo sa riešilo:

- Je v poriadku, ak
 - správne konanie vo veci môže skončiť predtým, ako sa vyjasní, či má byť združenie na ochranu ŽP účastníkom konania a
 - po skončení správneho konania vo veci sa žaloba tohto združenia, ktorým sa domáha postavenia účastníka konania, automaticky zamietne a združenie sa odkáže na inú žalobu?

29

21. 6. 2019
M. Kianička

C-243/15 Vlk ② (IV)

Čo na to SD:

- uznal svoju **právomoc** na výklad čl. 47 Charty [53]
 - vykonávanie práva EÚ [52] – práva organizácie na ochranu ŽP podľa čl. 6 (3) smernice 92/43v spojení s čl. 6 (1) b) AD
 - SD zdôraznil
 - lojálnu spoluprácu – čl. 4 (3) ZEÚ
 - povinnosť ČS ustanoviť v oblastiach pokrytých právom EÚ prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej súdnej ochrany – čl. 19 (1) ZEÚ

30

21. 6. 2019
M. Kianička

C-243/15 *Vlk* ② (V)

- čl. 47 Charty v spojení s čl. 9 ods. 2 a 4 AD **bráni** tomu, že
 - o účastníctve združenia na ochranu ŽP v konaní na základe žaloby sa nemusí nevyhnutne rozhodnúť pred skončením správneho konania vo veci a že
 - uvedená žaloba sa automaticky zamietne a združenie sa odkáže na inú žalobu

31

21. 6. 2019
M. KianičkaC-243/15 *Vlk* ② (VI)

- aké **rozhodnutia** podľa čl. 6 (3) smernice 92/43 sú rozhodnutiami patriacimi do pôsobnosti čl. 9 (2) AD [56, 57]
- právomoc SD stanoviť **kritériá**, ktoré má následne aplikovať vnútroštátny súd pri posúdení, ktoré patrí jedine jemu [64]
- **zúčastnená osoba** nie je rovnocenná s **účastníkom konania** [67]; osobitne, nevyhnutnosť postavenia účastníka konania na podanie žaloby proti rozhodnutiu vo veci [69, 71]
- riziko „**jednostrannosti**“ správneho konania, bez náležitého zastúpenia záujmu na ochrane ŽP [70]

32

21. 6. 2019
M. KianičkaC-416/10 *Križan a i.* - pezinská skládka (I)**Relevantné právo EÚ:**

- čl. 267 ZFEÚ
- Aarhuský dohovor (AD)
- smernica Rady **96/61/ES** o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia
- (smernica **85/337/EHS** o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie)
- čl. 17 Charty

33

21. 6. 2019
M. KianičkaC-416/10 *Križan a i.* - pezinská skládka (II)**O čo išlo:**

- skládka odpadov v Pezinku
- práva dotknutej verejnosti
- územné rozhodnutie
- obchodné tajomstvo
- EIA
- vlastnícke právo / právo na majetok prevádzkovateľa

34

21. 6. 2019
M. KianičkaC-416/10 *Križan a i.* - pezinská skládka (III)**Čo sa riešilo:**

- Musí sa **NS SR** riadiť názorom **ÚS SR**, ak pochybuje o súlade s právom EÚ? Právomoc/povinnosť ohľadom prejudiciálneho konania.
- Môže sa dotknutej verejnosti odoprieť prístup k **územnému rozhodnutiu** s odvolávkou na **obchodné tajomstvo**?
- Má mať dotknutá verejnosť právo žiadať o **predbežné opatrenia**? Prevádzka zariadenia, dočasný odklad vykonateľnosti povolenia.
- (Môže sa platnosť raz vykonaného **EIA** predĺžovať „donekonečna“?)
- Ak súd zruší povolenie kvôli ochrane životného prostredia, je to zásah do **vlastníckeho práva** prevádzkovateľa?

35

21. 6. 2019
M. KianičkaC-416/10 *Križan a i.* - pezinská skládka (IV)**Niečo k (ne)prípustnosti**

- ako **neargumentovať** v prospech neprípustnosti
- [49] – **vraj neprípustné, lebo**
 - v plnom rozsahu upravené vnútroštátnymi transpozičnými ustanoveniami
 - vďaka transpozícii nemajú smernice priamy účinok
 - otázky mali byť položené skôr (prvé konanie pred NS SR)
 - otázky sú zbytočné vzhľadom na viazanosť NS SR právnym názorom ÚS SR
 - nikto z účastníkov nežiadal o prejudiciálne konanie

36

21. 6. 2019
M. Kianička

C-416/10 *Križan a i.* - pezinská skládka (V)

Čo na to SD:

- **NS SR**

- je súd **posledného stupňa** [72]
- má **povinnosť iniciovať** **prejudiciálne konanie**, aj ak je v zmysle vnútroštátneho práva viazaný rozhodnutím ÚS SR [72]
- má **povinnosť neriadiť sa posúdením ÚS SR**, ak sa po záväznom výklade práva EÚ zo strany SD domnieva, že posúdenie ÚS SR je v rozpore s právom EÚ [69, 70]

37

21. 6. 2019
M. Kianička

C-416/10 *Križan a i.* - pezinská skládka (VI)

- **územné rozhodnutie** [79]

- je podkladom pre vydanie konečného rozhodnutia o povolení/nepovolení prevádzky
- obsahuje pre dotknutú verejnosť relevantné informácie (dosah projektu na ŽP, podmienky uložené prevádzkovateľovi a pod.)
- musí byť pripojené k žiadosti o povolenie

⇒ **dotknutá verejnosť** k nemu **musí mať prístup**, a to v zásade **od začiatku** [91] konania

38

21. 6. 2019
M. Kianička

C-416/10 *Križan a i.* - pezinská skládka (VII)

- **nesprístupnenie** územného rozhodnutia

- nemožno odôvodniť ochranou **obchodného tajomstva** [82] (určite nie ako celku [83])
- môže byť **zhojené na druhom stupni**, ak sú dodržané zásady ekvivalencie a efektivity [85 – 87]; konkrétne podmienky [89 – 91]
 - ešte sú otvorené všetky možnosti a riešenia
 - náprava v tomto štádiu konania umožní dotknutej verejnosti mať účinný vplyv na výsledok rozhodovacieho konania

39

21. 6. 2019
M. Kianička

C-416/10 *Križan a i.* - pezinská skládka (VIII)

- **predbežné opatrenia**

- **všeobecne** – vnútroštátny súd musí mať možnosť ich nariadiť s cieľom zabezpečiť plnú účinnosť práva EÚ [107]
- **konkrétne** – vyžaduje sa to aj v tejto konkrétnej oblasti, lebo inak by sa nedalo účinne predchádzať znečisťovaniu (emisiam z príslušných činností do ovzdušia, vody a pôdy) [109]

40

21. 6. 2019
M. Kianička

C-416/10 *Križan a i.* - pezinská skládka (IX)

- rozhodnutie vnútroštátneho súdu, ktorým zruší povolenie vydané v rozpore s právom EÚ **nemôže samo osebe predstavovať nedôvodný zásah do vlastníckeho práva** prevádzkovateľa podľa čl. 17 Charty [116]

- vlastnícke právo nie je absolútne [113]
- ochrana životného prostredia = legitímny cieľ všeobecného záujmu [114]
- proporcionálne – rovnováha záujmov [115]
- otázka (čl. 1 Dodatkového protokolu k EDLP) v odpoveď (čl. 17 Charty; [111])

41

21. 6. 2019
M. Kianička